

Анотація: *Climate changes significantly affect agriculture, which, in turn, affects the production and quality of food products. Increases in average annual temperature, changes in precipitation patterns, extreme weather events, and rising levels of carbon dioxide in the atmosphere lead to changes in the yield, composition, and safety of food. This paper analyzes the main consequences of climate change for the agro-industrial sector, considers adaptation strategies to reduce the negative impact, as well as the prospects of using modern technologies to increase the sustainability of food systems. The research is based on the analysis of modern scientific data and forecasts regarding the future development of the agricultural sector in the conditions of global warming.*

Ключові слова: *climate change, food production, product quality, agriculture, adaptation.*

Науковий керівник:

Суріна Г. Ю.,

канд. філос. наук,

ст. викладач кафедри економічної теорії та суспільних наук,

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 631.15

Системний підхід в агропромисловому виробництві

Олег Легін,

здобувач вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: *Багатовимірність сучасного агропромислового виробництва вимагає застосування системного підходу, як методології, заснованої на принципах цілісності, комплексності, оптимізації, адаптивності, сталого розвитку. Розглянуто деякі компоненти системного підходу на прикладі діяльності закарпатської сільськогосподарської компанії AgroGloryTime.*

Ключові слова: *системний підхід, агропромислове виробництво, принципи системного підходу, підсистеми агропромислового виробництва, сільськогосподарська компанія AgroGloryTime.*

В агропромисловому виробництві системний підхід постає актуальною методологією, що розглядає сільське господарство і галузі, пов'язані з ним, як єдину складну систему, де всі елементи взаємопов'язані і взаємодіють одне з одним. Такий підхід дозволяє оптимізувати процеси, підвищити ефективність виробництва, знизити витрати й мінімізувати негативний вплив на довкілля.

Системний підхід в агропромисловому виробництві розвивається завдяки працям таких вітчизняних вчених, як П.М. Василюк, М.І. Голубенко, С.В. Квітка, В.І. Лапа, І.Д. Примак, О.П. Тарасенко і багато інших; а також працям зарубіжних вчених, як П.А. Санчес (системний підхід до підвищення родючості у тропічних регіонах), Д. Монтгомері (регенеративне землеробство), Дж. Стаффорд (точне землеробство), Р. Фергюсон (ІІІ у сільському господарстві) та ін.

У системі агропромислового виробництва основними взаємопов'язаними підсистемами постають [2]:

- *Природні ресурси*: ґрунт, вода, клімат, біорізноманіття, а також управління ресурсами для забезпечення їх збереження і відновлення.

- *Технології*: сучасні методи вирощування, обробки, збереження і переробки продукції, зокрема з використанням цифрових технологій (точне землеробство, IoT, big data тощо).

- *Економіка*: фінансування, інвестиції, собівартість продукції, ринкова кон'юнктура, оптимізація логістики і ланцюгів постачання.

- *Соціальні аспекти*: трудові ресурси, рівень життя селянина, освіта і кваліфікація працівників; підтримка малих і середніх фермерських господарств.

- *Екологія*: мінімізація негативного впливу на довкілля (скорочення викидів, раціональне природокористування, збереження води і ґрунтів, а також впровадження стійких практик, як органічне землеробство і агроекологія.

Розглянемо в якості прикладу агропромислового підприємства, що працює на засадах системного підходу AgroGloryTime – закарпатську сільськогосподарську компанію з виробництва овочів [1]. Компанія успішно інтегрує у своїй діяльності усі вищезначені системні складові: в умовах природного закарпатського клімату, чистих ґрунтів і води, які сприяють розвитку органічного землеробства, поєднуються традиційна сільськогосподарська праця з сучасними високими технологіями та кріптотехнологіями, оскільки засобом залучення інвестицій для компанії став випуск власного токена. Компанія працює 5 років на базі ВАТ АПГ «Закарпатський сад», постійно дбаючи про збільшення кількості і якості теплиць, ланцюгів збуту і постачання, ринкову кон'юнктуру. Колектив працює як дружня команда, що разом рухається до спільної мети, при цьому максимально враховуються соціальні аспекти, необхідні для комфортного існування працівників.

Системними принципами, на яких компанія побудувала свою діяльність, можна вважати [3]:

- комплексність — у виробничому процесі враховуються взаємозв'язки між такими складовими як кліматичні умови, трудові ресурси, технології, економічні умови тощо;

- оптимізація — відбувається постійні пошуки оптимального балансу між економічними, екологічними і соціальними аспектами агропромислового виробництва, а також пошук найкращих рішень для досягнення максимальної ефективності при мінімізації ресурсних витрат;

- адаптивність — керівництво компанії використовує гнучкі стратегії управління, з урахуванням швидкоплинних кліматичних, ринкових, технологічних змін;

- сталість розвитку — компанія прагне забезпечити довготривалу сталість системи, з урахуванням її екологічної, економічної і соціальної складових.

Обов'язковими системними складовими в менеджменті організації є:

1. *Входи (Inputs)*: ресурси, які організація отримує із зовнішнього середовища (сировина, фінанси, інформація, людські ресурси). Для компанії AgroGloryTime основним джерелом фінансування є поширення власного токена AGTI, через який компанія дає можливість будь-кому інвестувати у свій бізнес. Працівники компанії ведуть активну маркетингову комунікацію через усі доступні ЗМІ і мережі, займаються не лише рекламою, але й наполегливо здійснюють функцію просвіти населення стосовно кріптовкладень.

2. *Процеси (Processes)*: діяльність, яка перетворює входи у виходи (виробництво, управління, комунікації). Для компанії AgroGloryTime основною діяльністю є розвиток тепличних комплексів, обладнаних за сучасними вимогами органічного землеробства, в яких вирощуються головним чином огірки й томати, а також інші овочі та гриби. Процеси управління основним виробництвом, зовнішньої і внутрішньої комунікації відбуваються взаємоузгоджено з усіма зацікавленими сторонами за принципами командної роботи.

3. *Виходи (Outputs)*: результати діяльності організації (продукти, послуги, прибуток). Продукція компанії постачається на ринки України та Європи, об'єми продаж постійно зростають. Власники токена AGTI отримують дивіденди, пропорційні розміру врожаю. Компанія також практикує відправлення посилок з овочами своїм інвесторам в якості заохочень і дивідендів. Прибуток компанії постійно зростає відповідно із закладеними стратегічними завданнями.

4. *Зворотній зв'язок (Feedback)*: інформація, яка використовується для корегування процесів та поліпшення системи. AGTI-інвестори компанії мають не лише дохід, що поступово зростає, але й беруть участь у розвитку агробізнесу засобами широкої комунікації з керівною ланкою компанії через соц. мережі, месенджери, інтернет-платформи.

5. *Зовнішнє середовище*: фактори, які впливають на організацію, але знаходяться поза її контролем (економічні, політичні, соціальні, технологічні зміни). Для компанії AgroGloryTime на сьогодні джерелом непередбачених ризиків постають стан війни, кліматичні зміни і пов'язані з ними економічні й політичні виклики. За роки свого існування компанія достатньо успішно вирішувала проблеми, пов'язані з цими викликами.

Отже, перевагами системного підходу в агропромисловому виробництві постають підвищення ефективності використання ресурсів, зниження витрат та зростання прибутку, зростання кількості й покращення якості продукції, зниження екологічних небезпек, сталий розвиток сільських територій. Досвід роботи сучасної агропромислової компанії AgroGloryTime є одним з прикладів вдалого застосування системного підходу.

Список використаних джерел:

1. AgroGloryTime : веб-сайт. URL: <https://agroglorytime.io> (дата звернення 21.02.2025)

2. Примак І.Д. та ін. Система землеробства у контексті нового філософського осмислення змісту систем як наукової категорії. *Еволюція систем землеробства в Україні*. К.: Нілан. 2022. С. 391-421.

3. Сенчук І., Кухар О., Кравчик Ю. Застосування системного підходу для аналізу економічної безпеки підприємств аграрного сектора України. *Modeling the development of the economic systems*, № 3, 2023. С. 95-100, <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-9-13>

Abstract: *The multidimensionality of modern agro-industrial production requires the use of a systemic approach as a methodology based on the principles of integrity, complexity, optimization, adaptability, and sustainable development. Some components of the systemic approach are considered using the example of the activities of the Transcarpathian agricultural company AgroGloryTime.*

Key words: *systems approach, agro-industrial production, principles of the systems approach, subsystems of agro-industrial production, agricultural company AgroGloryTime.*

Науковий керівник:

Суріна Г. Ю.,

канд. філос. наук,

ст. викладач кафедри економічної теорії та суспільних наук,

Миколаївський національний аграрний університет

СЕКЦІЯ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ: ЛЮДИ ТА ПОДІЇ»

УДК 398.8:94(477)

Кобзарі як хранителі історичної пам'яті України

Антоніна Піструй,

здобувач вищої освіти спеціальності 071 Облік і оподаткування

Миколаївський національний аграрний університет,

М. Миколаїв, Україна

Анотація: *Кобзарі відігравали ключову роль у збереженні історичної пам'яті українського народу, передаючи з покоління у покоління думи, балади та історичні пісні. Вони не лише оспівували героїчну боротьбу козаків, а й зображували трагедії селянства, соціальну несправедливість та національні прагнення, виступаючи голосом народу в часи утисків і боротьби. Їхня творчість формувала світогляд, виховувала патріотизм та зміцнювала національну свідомість, сприяючи збереженню української культури навіть у періоди жорстоких заборон і репресій. Їхнє мистецтво залишається важливим елементом української самобутності та символом боротьби за свободу. Завдяки кобзарям українці змогли не лише зберегти мову, традиції та історичну правду, а й передати наступним поколінням дух нескореності. Вони стали народними літописцями, чий внесок у формування національного характеру та історичної свідомості неможливо переоцінити.*